

Handläggare
Agneta Brändström
agneta.brandstrom@edu.stockholm.se

Till
Utbildningsnämnden
2019-08-29

Ny skola i Hagastaden

Utredningsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till utredningsbeslut avseende skoltomt i östra Hagastaden.
2. Utbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningen att av SISAB beställa utredning inom detaljplaneprocess och underlag till inriktningsbeslut, till en kostnad om cirka 9,2 mnkr.
3. Utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag till inriktningsbeslut.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

För att möta växande elevunderlag föreslås en ny skola i Hagastaden. Eftersom skoltomten är placerad inom nationalstadsparken ökar kraven på utförliga underlag och motiveringar till byggnation i samband med detaljplanearbetet. Utredningskostnaden överstiger förvaltningens delegation för att beställa utredning. Utbildningsnämnden behöver därför fatta beslut om att beställa utredning inom detaljplaneprocess och underlag för inriktningsbeslut.

Bakgrund

Inom ramen för SAMS (samordnad skolplanering i Stockholm) har ett antal förslag på nya skolkapaciteter tagits fram för att möta växande elevunderlag. Ett av dessa förslag är en ny skola i Hagastaden i kvarter 14, vilket också redovisats i utbildningsnämndens

Lokalförsörjningsplan. Dialog har förts under flera år med Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret, volymstudie har gjorts och en detaljplaneprocess pågår.

Med anledning av att Stadsbyggnadskontoret skärpt kraven på mer omfattande utredningar redan under detaljplaneskedet, i kombination med aktuell tomts placering inom nationalstadsparken vilket ökar kraven på utförliga underlag och motiveringar till byggnation, kommer utredningskostnaden för projektet i sin helhet att överstiga förvaltningens delegation för att beställa utredning. SISAB:s offert för utredning uppgår till ca 9,2 mnkr vilket överstiger delegationsgränsen på 5 mnkr. Utbildningsnämnden behöver därför fatta beslut om att beställa utredning inom detaljplaneprocess och underlag för inriktningsbeslut.

Behovsanalys grundskola och gymnasieskola / Syfte

Grundskola

Enligt befolkningsprognos 2018 ökar antalet barn i grundskoleåldern (6-15 år) med cirka 500 fram till 2022. Från år 2023 och framåt förväntas befolkningen i åldrarna 6-15 vara stabilt, med en liten nedgång på lång sikt. Bostadsbyggandet i Hagastaden fortsätter fram till år 2025 då hela området förväntas vara färdigställt. Enligt prognosen kommer antalet barn i grundskoleåldern att öka med cirka 900 i Hagastaden fram till år 2027, men tvärt emot minska något i de centrala delarna av Norrmalm.

Enligt elevprognos 2018 ökar antalet grundskoleelever med cirka 300 fram till 2022. Från år 2023 och framåt kommer antalet inskrivna grundskoleelever vara stabilt, med en liten nedgång på lång sikt. Fram till år 2027 förväntas antalet öka främst i årskurserna 7-9 medan elever i årskurserna F-3 förväntas minska. Ökningen sker uteslutande i de norra delarna av Norrmalm och är till stora delar kopplade till den nybyggnation som sker i Hagastaden.

Anledningen till att elevantalet inte ökar lika mycket som befolkningen är att ingen kommunal skola på Norrmalm har ledig kapacitet i dagläget. Därmed förväntas inpendlingen att minska. Om vi istället antar oförändrat sökmönster, så innebär det att elevantalet kommer öka mer än prognosen visar. Solna planerar inte för någon ny kommunal skola i sin del av Hagastaden, trots cirka 3000 nya bostäder, vilket förväntas ge en undanträngningseffekt av Norrmalmselever på de fristående skolorna. Detta skapar ännu större tryck på de kommunala skolorna.

Elevökningen sker nästan uteslutande i de högre årskurserna. Årskurs 7-9 beräknas öka med nästan 500 elever. Det finns flera kommunala skolor med lägre årskurser (F-3, F-4 och F-6) och få skolor som tar emot nya klasser i mellan- och högstadiet, vilket i kombination med ökande kullar underifrån skapar situationen. Behov av olika specialsalar är större på högstadiet.

Totalt finns dessutom mer än 300 elevplatser med tillfälligt bygglov, vilka behöver ersättas med permanent kapacitet, för att bibehålla nuvarande kapacitet.

Utöver prognostiserad elevökning planeras för ytterligare 1000-1200 bostäder i Sabbatsbergsområdet. Skolbehovet inom detta område bör följas upp om planerna blir aktuella.

Gymnasium

Befolkningsökningen i Stockholms stad och i länet prognostiseras vara kraftig. Fram till 2022 förväntas antalet unga 16-18 år öka med nästan 4000 i Stockholms stad och med nästan 8000 i länet i övrigt. Ökningen beräknas vara kraftigast i Stockholms grannkommuner. Mellan 2022-2027 förväntas antalet unga 16-18 år öka med cirka 3800 i Stockholms stad och med nästan 4700 i länet i övrigt.

Elevantalet i de kommunala gymnasieskolorna i Stockholm ökar med totalt 3200 elever fram till 2022, enligt stadens elevantalsprognos. Av de eleverna förväntas 2100 bo i Stockholm. Elevantalet i Stockholms kommunala gymnasieskolor förväntas öka med 2600 elever mellan 2022 och 2026.

Andelen stockholmselever i kommunala skolor i Stockholm ökar. Trendbrottet är relaterat till elevintaget på de två nya kommunala gymnasieskolorna, vilket visar på svårigheten att prognostisera elevantalet när nyöppnade skolor kan påverka prognosen kraftigt.

I rapporten *Gymnasiebehovet 2018* beräknar Storsthlm att drygt 20 000 fler elever kommer att gå i gymnasieskolan i regionen 2025. Elevantalsökningen förväntas främst i de högskoleförberedande programmen med störst tryck på samhällsvetenskaps-, naturvetenskaps- och ekonomiprogrammet. Kapacitetsökningarna som förvaltningen arbetar med är anpassade för de högskoleförberedande programmen.

Samverkan med idrott och förskola

Idrottsbehovet för de cirka 1230 skolplatserna motsvarar totalt en idrottssal delbar till två salar. Idrotten planeras i samverkan med Idrottsförvaltningen. Idrottshall planeras i fastighetens östra del, och en 7-spelsbollplan i fastighetens nordöstra del. Idrotten beställs av Idrottsförvaltningen.

Inom kvarter 14 i Hagastaden planeras också för en förskola utifrån stadsdelsförvaltningens behov av cirka 90 förskoleplatser. Denna kommer placeras i den nordvästra delen av tomten. Förskolan beställs av Norrmalms stadsdelsförvaltning.

Ärendet

Planeringen för ny skola i Hagastaden är satt utifrån ett behov av 7 paralleller i årskurs 7-9, 630 elever samt cirka 600 elever i gymnasiet, totalt 1230 elevplatser. Dessa organisationer kan justeras till exempelvis 5 paralleller 7-9, 450 elever, samt cirka 780 gymnasieplatser, också totalt 1230 elevplatser, om behovet ändras.

Anledningen till att skolans organisation är planerad för 7-9 och inte som en F-9 skola, är att skolgårdsytan är begränsad. På andra sidan Wenner-Gren Center finns en SISAB-fastighet som planeras för F-6 verksamhet, Roslagstullsskolan, där det finns bättre förutsättningar för skolgård för yngre elever med direkt anslutning till Bellevue-parken. Den nya skolan i Hagastaden kan med fördel organiseras som en annexlokal till Roslagstullsskolan, för att uppnå den trygghet som en F-9 organisation syftar till.

Föreslagen skoltomt i Hagastaden är placerad i kvarter 14, dvs kvarteret närmast väster om Wenner-Gren center. Omnämnda Roslagstullsskolan ligger på andra sidan Wenner-Gren center, dvs närmast öster därom. Se kartbild för förtydligande av geografiskt läge.

Figur 1: Karta över skolfastighetens geografiska läge. Skola i östra Hagastaden markerat med orange och Roslagstullsskolan med rosa.

Ekonomi

Upparbetade volymstudiekostnader uppgår till 75.000 kr.

Offert utredning detaljplanearbete och underlag för inriktningsbeslut uppgår till 9.023.400 kr.

Risk, påslag oförutsett 1% av 9.023.400: 90.234 kr.

Summa totalt: 9.188.634 kr.

Den totala kostnaden för projektet överstiger därmed redan under detaljplaneskede och utredning för underlag till inriktningsbeslut den delegationsgräns på 5 miljoner kronor som förvaltningen får beställa. Därför behöver nämnden fatta beslut om fortsatt utredning.

Projektets ekonomi i övrigt kommer att beräknas under utredningsskedet (såsom projektkostnad och förstaårshyra) och redovisas till nämnden i samband med förslag till inriktningsbeslut.

Tidplan

Planerat färdigställande är preliminärt 2026. Årtalet kommer sannolikt att senareläggas då detaljplanearbetet är omfattande och kan ta längre tid än planerat.

Nuvarande skede, detaljplaneprocessen, beräknas fortgå under 2019 och 2020. Stadsbyggnadskontorets målsättning är att områdets detaljplan ska vinna laga kraft under 2020.

Risker

Fastigheten ligger i nationalstadsparken. Nationalstadsparkslagstiftningen måste beaktas, vilket gör projektet mer komplicerat. Detta

kan medföra såväl förseningar som extra åtgärder vilka leder till högre kostnader.

Fastigheten har tidigare varit bland annat bensinstation, vilket innebär att det i djupare marklager finns föroreningar som måste saneras. Exploateringskontoret ansvarar för detta arbete, innan tomten kan bebyggas med skola.

Med ett läge utmed Sveavägen är buller och partiklar/luftkvalitet en reell riskfaktor. Projektet arbetar med en placering av byggnad ut mot gatan, för att på så sätt skapa en skyddande barriär mellan vägen och skolgården.

Värtabanan (norr om fastigheten) är en transportled för farligt gods. I de säkerhetsutredningar som gjorts, har det bedömts att med lämpligt urspårningsskydd, ska det inte vara någon risk för barn och ungdomars säkerhet i samband med en eventuell olycka.

De ovannämnda riskerna hanteras i detaljplaneprocessen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samråd med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och SISAB samt i dialog med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret. Samverkan i projektet sker också med idrottsförvaltningen och Norrmalms stadsdelsförvaltning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utifrån den förväntade ökningen av elever i grundskoleåldern i samband med nya bostäder i Hagastaden, bedömer utbildningsförvaltningen att grundskoleplatser behöver tillskapas i Norrmalms stadsdelsnämndsområdes norra delar. För gymnasiets möjlighet att möta framtida växande elevkullar, är det centrala läget nära kommunikationer och med stark koppling till en framtida arbetsmarknad såsom den nya vetenskapsstaden som växer fram runt Karolinska Universitetssjukhuset betydelsefullt. Förvaltningen anser därför att det är viktigt att projektet ges möjlighet att fullfölja utredningen av förutsättningarna för en kombinerad grundskola och gymnasieskola på aktuell fastighet inom Hagastaden, för att sedan kunna tillstålla nämnden ett förslag till inriktningsbeslut.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter

Enligt barnkonventionens artikel 28 har alla barn rätt till utbildning och inom Stockholms stad ska en grundskoleplats garanteras nära hemmet. Artikel 28 kan sägas utgöra syftet med föreslaget projekt.

Den föreslagna skolgårdsytan är avsevärt mindre än Boverkets rekommendation på 30 kvm/elev. Barnkonventionens artikel 31 som handlar om barns rätt till lek, vila och fritid, kan därför anses uppfyllas endast i begränsad omfattning. Detta är ett återkommande problem i tätbebyggt område, särskilt i Stockholms innerstad, där skolgårdarna ofta är relativt små. Förvaltningen ställs därför ofta inför valet att antingen endast kunna erbjuda en begränsad yta per elev i friyta, alternativt att inte kunna erbjuda skolplatser i tillräcklig omfattning. Förvaltningen väljer att prioritera tillgången på skolplatser enligt artikel 28. Som kompensatorisk åtgärd föreslår förvaltningen en årskursindelning, där yngre elever placeras vid Roslagstullsskolan och äldre elever vid skoltomten i Hagastaden. Skolfastigheten i Hagastaden lokaliseras dessutom med en aktivitetspark direkt norr om skolfastigheten och med trygga gång- och cykelvägar till Bellevueparken.

Jämställdhetsanalys

Verksamheten i planerad grund- och gymnasieskola vänder sig till alla elever oavsett kön, funktionsnedsättning, religion, e. dyl. Ärendet bedöms inte leda till några negativa konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till utredningsbeslut avseende skoltomt i östra Hagastaden, samt att utbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningen att av SISAB beställa utredning inom detaljplaneprocess och underlag till inriktningsbeslut, till en kostnad om cirka 9,2 mnkr.

Därtill föreslås att utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag till inriktningsbeslut.

Bilagor

1. SISAB:s offert detaljplaneutredning och underlag för inriktningsbeslut.
2. SISAB:s offert, kostnads kalkyl (bilaga till offert).